

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: SIBYLLÆ, SPAADOM [OM] NORDENS ANTICHRIST

Citation: Worm, Jacob: "SIBYLLÆ, SPAADOM [OM] NORDENS ANTICHRIST", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 58. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-worm01val-shoot-workid64681/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

58

69r 1

SIBYLLÆ SPAADOM

[OM]

3

NORDENS ANTICHRIST

Dirigeret

6

Jmod de Skriff-Kloge som formecne
at *Antichrist* ere ickun udj Østen og Vesten
nemlig

9

Antichristus Orientalis et Occidentalis.

Det er

Tyrcken og *Pauen*

offereret

12

Af een *Franciscaner* Munck til en *Woiwode*
udj *Podolien*

15

Først funden udgrafuen *Anno 1423* i *Rune*
bogstafuer, paa det field *Kantiech*
mens [ført] til *Liusset*

18

Af *Polisk*, paa *Danske Riim ofuersat*, og til
Trøcken bekaasted
af

21

Jens Nørnison

Boghandler i *Kjøge*

Præntet aff

Melchior Martzan

24

Sub officii nostri et

Facultatis Satyricæ

Sigillis.

LS

LS

69v 1 Omschiønt blandt *Kættene* mit *nafn* er icke schrefuet,

Blandt *Weder-Lærere* min *tid* er icke drefuet,

3

Jeg *Nordens Antichrist* nu dog fremstille vil,

Gid at [*Skriffkløge*] *mend* Kun flittig høre til,

Lad være *Luther* har kun tuende *Antichrister*

6

Optegnet forðum, at mig mange derfor qvister,

- Med Feder-ris for ieg den tredie fundet haar,
Som ieg for Werdens Soel fremwisser aabenbar,
- 9 Jeg men det er ey noch i Westen og i Østen,
At søge *Antichrist* ieg hører og saa røsten,
Af Norden *Magogs* mund hen under Nordens Poel
- 12 Hans diefle-rænte Lius er Werdens falsche Soel,
Ret som at *Mahumeth* i fordum tid begynte,
Hans sledsche falsche røst ald Østerland velyndte.
- 15 Med Lærdoms Locke mad forgaf hand alle folck,
Sin Helfwed *Alcoran* hand brugte som en tolch,
Vor Norden Satan har dend Træcke-Kunst og øfuet,
- 18 Som Tørck og Pafuen self i fordum tid har præfuct,
Hand er et Pafue speil og Tørchens *Contrafey*
Om ey med moer och magt, dog med Practichers rey
- 21 Hand er den Liden Skye som himlen har opfyldet,
Den Norden Verden har ham til en Første hyldet
Hand er [der lidet] horn som andre har afbrødt
- 24 Thi mangel Adelsmand ved hannem er Nedstøt,
70r Hand drucket har den [Safft] som Guderne vel smager,
Og glæder Mennischen, Hand Løcken saa indtager,
- 27 At Verden hannem som en Himmel schichet mand
Tilbeder, ja, som eet Mirachel achtis haand.
[Dei] tredie F: har ham først sat paa ærens trapper,
- 30 Huor hand for druesafft ald løckens Vin udtapper,
Hand først fich foden ind paa det *Bibliotech*,
Som mod *Melancholie* er [Fyrstens] *Apotech*,
- 33 Dernest blef hand flot op i ærens anden Leisse,
Til Cancelliet hand giord' en Løchsalig reisse,
Men den som Recdtzede for hannem Løchens gang
- 36 Fornam at Løchens Stie for sig blef siden trang.
Saa fich hand *Cabinet* blant andre Rigens helte,
Og Løchen offuer ham udbreedte silche tielte.
- 39 Hand solde mangt et Kald og mangt et Tolderi,
Blef sat paa *Auction* for maadelig Værdj,

- Hand lod sig nøye da med 10 *Ducater* røde,
 42 Thi *Supplicanterne* hand vilde ey bemøde,
 Med megen *Skinderi*, at hand kund' søgning faa,
 Ved mild *finandtzeri* og huer *Mauds* yndist naae,
 45 Thi *Kragen* lefde da, som *kuret sine* unger,
 Hun *sanchit* og saa eg huer *sluchte* hendis hunger
 Den anden det *fortrød* der som hand *intet* fick
 48 Hand *lofde* alle *Vel* med *mund* med *haand* og *nick*.
 70v Daa *Var* *Vor Antichrist* ey meget *æstimerit*
 Hand *tachet* *høflig* noch *huor* lidt *mand* end *foræret*.
 51 Hand *gich* da *paa* sin *foed* dog med et *pagie* *Par*,
 Hand *siuntetz* for en *huer* eet *udvaldt* *hellig* *kar*,
 Som *Hofnands* *løche* er, et *Fløy* *paa* tag og *tarne*
 54 Nu *blæser* *Contra* *bør* for *dem*, som *høyt* er *barne*,
 De som *har* *højest* *rang* *Wed* *Løchen* *stødis* *ned*,
 Och *Løchens* *Kiæde* *gaar* for *Løchens* *børn* af *Leed*.
 57 Saa *blef* *først* *Kragen* *schut* og *Charge* *sin* *aflagte*,
 Der *ved* *vor Antichrist* jo *meer* og *meer* *tillagde*
 Det *trædie* *F.* *forsuandt* og *blef* *hen* *lagt* i *muld*,
 60 Det *femte* *C.* *igien* *tog* *Cronen* *paa* af *guld*
 Den *Norden* *Antichrist* med *Smiger-glatte* *Læber*
 Erlanger *Kongens* *gunst*, og *daglig* *ferdig* *Stræber*
 63 At *stiale* *Kongens* *Siel* og *Hiertet* *hans* at *faae*
 Som *Salomon*, *dog* *vil* *guds* *haand* [at] *schulle* *naae*.
 Der *med* *træd'r* *Satan* *op* *paa* *ærens* [himmel] *Stier*
 66 Hand *løchens* *Visere* *paa* *sciervverchet* *Wrier*,
 Just *effter* *sit* *Compas* *saa* *hand* en *Joseph* *bleff*
 J *Kongens* *huus* og *hoff*, *huor* *Lychen* *Werchet* *dref*
 69 *Oppaa* *det* *falsche* *brøst* *blef* *Christi* *Kaars* *ophenget*,
 Det *Brøst* som er *med* *list* og *gierighed* *befenget*,
 Det er for *Christi* *Kaars* en *Fiende* og *W-Ven*,
 72 Som *Christi* *Kaars* *fra* *sig* *engang* *schal* *Kaste* *Hen*,
 71r Hand *diuretz* *brende-tegn* *langt* *heller* *burd'* at *hare*,
 At *hans* *guld* *kiærlighed* for *verden* *kiendt* *mon'* *være*,

- 75 Hand holder Krug og [Sal] med hellig Kirche-Kald,
Gud lad den *Satan* faa aff Himmelen et fald!
Dernest paa samme Bryst opblincher ærens Stierne,
78 Og gylden *Elephant* som hand var Viisdoms Kierne,
Malurte Stiernes nafn ham sømmer Visselig
Thi hand en Maturt er Ved gierighed og Suig;
81 For gylden *Elephant* een Ræv hand bør at føre,
Og æderkoppens Skieldt, Thi alle schal ham smøre,
Hand suger Riget ud, och griber til sig guld,
84 Som Stof paa gaderne og Sølf som utald muld,
Tvi dig, guds kierchis Pest, du *Christi* kaarsis fiende,
Thi udi gierningen du gifuer det til kiende,
87 Gud kand som *Edom* dig nedstyrte af [dit] taarn
J huor du schrifuer dig at være ædel barn,
Den *Gog* og *Mayog* har end fleere ære-Smøcher,
90 *Abbadon* udi Nord hand suømmer udi Løcher,
Apollyon [hand] og en [*Mogols*] titul bær,
Og ofuer Rigens mænd en *Csar* og *Bassa* er,
93 Har hand ey Konge nafn, hand dog som Konge raader,
Hand styrer Riget som hand vil i alle maader,
Hand er som Kongens Sial hand er som Kongens mund,
96 Thi Riget støttes paa den *Antichristens* grund,
71v Thi ære alle ham og alle ham tilbeder,
Alt det som ypperligt, og som priis verdigt heder,
99 Det ofre de til ham, ret som til afgud Bell,
At de kand teckelig behage hannem vel,
En ofrer Røgelse af guld och *Diamanter*,
102 De andre løffter ham høyt offuer Verdens Kanter,
Med Priis og loff og roos med boger och papir,
Og ønscher at hand vil nedbøye naadens spiir,
105 [Hin] næt udgraaffuer ham i Kobber og i Klipper,
Med Fafnen fuld af roos fast alle mand om stripper,
Den Naadig Konge faar vist aldrig saadan pris,
108 Som de paa legge ham ved deris hychle viss,

- Før denne *Haman* sig to Rigers Stender bøyer,
 Det *Babels* billede ald ære de tilføyer,
 111 De har indbildet ham at hand er [Nordens] Gud,
 Men den *Herodis* faar fra gud en gang og bud,
 Dog medens at hanss magt saa gielder udi Norden,
 114 Da hører mand huer sted een lyd udaf hans Torden,
 Hand tager Riget ind ved sine Slegte trop,
 Som daglig dags af ham til ære løfftis op,
 117 Hans [trende] Søstre er de Wisdombs tre gudinder,
Minerva, Venus og Fru *Juno* Dyders Quinder,
 De Klæckis daglig op ved Rigens bedste brød,
 120 Og blomstrer meer og meer til *Antichristens* død,
 72r Saa kand en ærlig karl eet ærligt brød ei nyde,
 Saa lenge, som at Gog har nogen Slegt at yde,
 123 Hand meen hanss Slegt den har til Riget ærfue ret,
 Af landssens Fedme de bør først at Worde met.
 Fra fiende soel og slegt til Paffuedom hand Kalder
 126 En lecker *Courtisan* som Syster Velbefalder,
 Fordi hans Paffue [spjir] og *Cardinale* Kiep,
 Staar Vel i brude Seng og giffuer bruden Knep,
 129 Fast som i Riger to var ei een mand saa Werdig,
 Der Kund' *Apostel* Stoel betræde der til ferdig,
 At mand fra fremmet land maa hente en *Student*
 132 Thil Paffue-Stoel og Stau, ret som fra himlen sent.
 De andre Søstre fick den een een [guldkier] Jøde,
 Som dog gjør intet ondt, den anden Slicken søde,
 135 Som er handtlangere at sammen skræbe guld
 Thil *Antichristens* huus at det kand Vorde fuld,
 Hand er Sølfegelen bær hid bær hid hand raaber,
 138 Thil den som Naad' og gunst ved hans bifald forhaaber
 Hans haand de fylder først, dernæst den *Antichrist*,
 Faar heele tusinde ved sin handtlangers list,
 141 Maa ieg dog iche nu den dag den dag forbande
 Da ieg schref først med bleck, da ieg tog bog i haande

- En ærlig fattig Karl Kand ey erlange brød
 144 Som giffues schal ved slecht ved sølf og gullet rød,
 72v Dog eet *Capellani*; en ringe degne bolig,
 Et sultet Landzbye Kald et Klocherie urolig,
 147 Mand stundom tid sig Kand med Knæfald trøgle til,
 Dog for at fange sligt tilbedes *Baal Vit*,
 Men Slegten æder op to Rigers feede Stycher,
 150 *Ægyptens* feede Kjør ald gredsgang til sig røcher,
 Er der et Kiøbsted Kald er der et Bisped[ø]m,
 Der til de snige sig ret som ved søfn og drøm,
 153 Som Israel udi *Ægypten* sig udspreder
 Saa denne *Ismaels* slegt-Suerm sig wit udbreder,
 Udi guds Kirche staar de Stolte *Pharisæer*,
 156 J Kongens Raadstue, det *Rhoboams* Raad sig teer,
 Den giffug [bidsk] *gangran* omkryber alle Vcgne
 Thi læchen ofuer den guldstofregn mon nedregne,
 159 Mens andre ærlig Folch som har ei gunst og guld,
 Maa side ned i støf og slaa sin mund i muld,
 Hans Broder spranch fra tap og tønde til stor ære,
 162 Foruden dierf og dyd hand schiold og hielm kand bære,
 Hand aldrig var i Krig, og ei i Ledings tog,
 Hand ei i skole gich, den døgenicht og drog,
 165 Hand mange glaser Vin for mig har fordom schenchet,
 Oppaa Vin berget, daa ieg aldrig hafde tenchet,
 At hand udi Karret med mange *Papiers* floch,
 168 Skuld age, dog sligt er Kun læchens top og troch,
 73r Hiemfædingen ichun wed *Gothers* Soel har Vandret,
 Omschiønt hand er med *Nafn* og *Titul* Slet forandret,
 171 At bielchen bugne maa for dette spærretræ,
 Huor under Vandmænd sig schal Søge ly och Læ.
 Hand Kand ey flere maael end hand af patten suet,
 174 Wed Lou og Wed *Recess* hans hjerne er ei [skruet]
 Hand nyssen war Kun en fassbinder fudschere,
 Som nu er adelsmand og høyt i sky Kand see,

- 177 Sin broders *Magogs* moed og Fode-Spor hand følger,
 Thi *Antichristen* sig for *Supplicanten* dølger,
 Hans huus *Apollinis oracul* ligner wist,
 180 At ingen Komme maa i tal med *Antichrist*,
 Med Himlens hellig Gud huer Christen Siel maa tale,
 Paa huer en sted hand Vil de trengte hierter suale,
 183 Huer *Supplication* annammer gierne gud,
 Udj sin Kircke og huor hand får bøn og bud,
 Vor Christen Konge har og opladt Naadens *Tempel*,
 186 For alle og hand er et Naadis sært *Exempel*,
 For Jordens Guder hand forschiu der ingen haand,
 Som recker *Supplicatz* af ydmyg muld og Sand,
 189 Men Nordens *Mahusim* udi gemach sig slutter,
 Huor ingen kommer ind, med mindre de hørt strutter,
Wotwodens meen hans huus det er det helligste,
 192 Et *Sacristi* huor ind een huer maa icke see.
 73^v Hielp Gud i himmelen huor gaar det til i norden,
 Gud See af himmelen til fattige paa Jorden,
 195 Som ere Venneløs som ere pengeløs,
 Den *Antichristen* er u-mild u-blid og bøs,
 Kænd man sig trengte ind udi hans *Cabinette*
 198 *Discretioner* da ej nogen maa forgiette,
 Thi Porteneren schal to daler hafue først
 Og Kudschen og saa een at sluche med sin tørst,
 201 Hans *Secreterer* for *Ducater* to nep tacher,
 Skal *Camer-tienneren* for dig og Vere *Wacher*,
 Glem da ei *pension*, og offre til den dreng,
 204 Som Warter herren op ved bord ved bench og Seng,
 Dernæst gack ei forbi de [adelig] *Studenten*
 Et hundred daler de af huer *Client* sig Venter,
 207 For de schal bringe frem din *Supplication*,
 For [*Mardochei*] Stoel og *Josephs* Naade Thron,
 Løs nu Løs op din pung for Sante Jørgens *neue*,
 210 Og for hans Krumme haand om hand schal ellers strebe

- At tale Vel for dig [til] at erlange brød,
 Tæl rundelig, maa skee en anden høyre bød,
 213 J Slig et hatte foeg Vel har ieg aldrig veret,
 Thi ieg har intet faact, og intet har foreret,
 Dog under fremmet Spiir i min Landflyctighed,
 216 Huer Post-dag spørger det som ieg tilfulde Veed,
 74r Din pung forslaar cj meer, Luck op nu Skrin og [Kiisten,]
 Tæl udj Tusind tal, guld, Sølf til *Antichristen*,
 219 Et kiøbsted kald du kand for 8 hundrede faa,
 Et Bispedomme for 3 Tusind kand du naa,
 Et Tolderi for 2 og tusind flere selgis,
 222 Til andre *Charger* mand for høye gaffuer Welgis,
 Et lidet Landsbye kald for got kiøb faar du Vel,
Ducater Hundrede om du *contant* først tæl,
 225 Vilt du nu spørge hui ieg *Antichrist* ham nefner,
 Kast op udj Guds ord læs Bibelen som hefner,
 Slig kirche prangeri, og som slaar Torden slag,
 228 Paa dem som af guds huus gjør saa forhanlig Vrag,
 Hand ligner Vesten *Gog* og hand er *Paffuens* Aabe,
 J det hand selger kald, hand Sølf og guld vil hafue,
 231 For [Kircke-]Fundt og *Chor*, for Hagel Messe serck,
 For Altar kalck och Disch, for himmel Satans Verck,
 Hand gifuer Aflads bref for megen skyld og Synder,
 234 Haar du bedrefuet hoor sligt *Antichristen* ynder,
 Søg kun et frelsse bref saa staar du aldrig schriff
 Du faar opreisning strax dog det er dieffe driff
 237 Haar du en blods forvant som du for guld Vil egte,
 J de forbudne Leed hand skal dig icke negte,
 Et aflads bref dog det mod guds *Capitel* er,
 240 Men denne blodskam hand for Penge paa sig bær,
 74v Er der en Arffve deel som du fra slegt vil røffue,
 Fra broder og fra børn, sæt der oppaa en præffue,
 243 Huad gielder hand for guld skal skafue dig det Bref,
 Huor ved til Boen du allene Arfuing bleff,

- Har nogen haand og Segel paa brød og paa bestilling,
 246 Du Kand ham Sticke ud Ved Naadigste bevilling,
 Saa træder hand oppaa om ey paa Kongens hals
 Da dog oppaa hans haand, den holder hand til faldtz,
 249 Thi [høyer] haand sig op langt ofuer det som siges
 Gud og guds Thienniste, guds Ære ved ham Suigis,
 Wel læs hand Fader Vor for Gud paa højet Knæ,
 252 Men hand sin Luncken bøn, lar ey i gierning see,
 Jeg ick laster her hands Edle Sindsens gaffuer,
 Som hand for Adelsmend og *Parlamentet* haffuer,
 255 Jeg ick laster at hand fremme vil sin slegt,
 Og Suogre, thi det er naturens rette recht,
 Mens at du holder fal guds Altar og guds Kircke,
 258 Og at du ick vil guds ære ret udvircke,
 At fattig trøckis ned som dog er drabelig,
 J Lærdom og i dyd det Laster ieg i dig,
 261 Dog skal ieg sige sant ieg moxsen dig undskylder,
 Thi Bisp og Præsterne de burde trocke bølder,
 Som fuld aff Synde [rod] paa hofmend Voxer ud,
 264 De schulle tuette dem med [Lovens] skarpe Luud,
 75r Ney! *Zedechie* Flock tør ick go og gabe,
 De redis at de skal ald gunst og hyldest tæbe
 267 Og Pauen Suoger er, huor tør hand Laste ham,
 Ved huilcken hand fløy op ret som ved *Tartars Cham*.
 Nu nu er *Moses* død! *Micheas* og den *Docter*,
 270 Som vaar guds Kirckis Vagt og huld tro Altar Vochter,
 Johannis munde-Sucr paa tungen hafde du,
 At laste Herrens feyl der til vaar du ei blu,
 273 Du aldrig høchlede men affreff Kiol og Kraffue,
 Aff Jfrighed at faa guds frygt och Ret i Laffue,
 Du achtet ej dit blod om det saa hafde gialdt,
 276 Udj guds thienniste du var ei lam ei hialdt,
 Vilt du O guds mand ei paa Prædickestoelen Laste,
 At du din hoffue gunst skal der med ej forkaste,

- 279 Da tal til Herrene i bods og Skriffte Stoel,
 Før dem fra mørcket til retferdighedsens Soel
Woiwoden beed, at hand vil afstaa Kirche prangen,
- 282 Den skiendig *Simonis*, som har bedaart mangel,
 Der Skibbrud hafuer lidt i Siel og Salighed,
 Og af slig Kirche rouf er aldrig blefuen feed,
- 285 Wer [let] oppaa din foed, Ver [let] i mund og tunge
 At straffe synden saa steenhierdet det kand runge,
 Af dine Negle Gud den dyrekiøbte Siel,
- 288 Skal Krefue drag da ud den Synd ind drefuen peel.
- 75v Nej hyckleri har nu de lærdis mund befengit,
 Med smiger og med suig de hiertet har bemenget,
- 291 Trodtz nogen sandhed tør behiertet sige frem,
 Thi Hyckleri den boer i hiertens huus og hiem,
 Wor milde Konnings Siel Gud naadeligen bøye,
- 294 At hand til Herrens huus vil hafue [voget] øye,
 At de ei rutte schal med Jesu Kirckis Kald,
 Som de [forvender] til *Simonis Magi* Stald,
- 297 Thi Som forherdelse er Vederfaret Jøder,
 Saa Verdens diefle-Slegt guds ord slet intet skøder,
 Guds mand *Johannis* staar og taler guds ord ret
- 300 Naar de af kirchen gaar da er guds ord forgiot
 Et [tusind] Prækener hos dem kand intet fruchte,
 Kandskee den skyldige naar hand mon dette luchte,
- 303 Og denne Spaadom seer, hand sig skal Vende om,
 Og bedre sin idret mens hand har tid og rum,
 [Fortank] mig læser ey for ieg har sandhed skrefuet,
- 306 Der er jo hychler noch aff løgnens Aand [opdreuet]
 Og der som Hyckleri med Tack belønnes bør,
 Mit Sandheds Læreschrift utack ey frycte tør,
- 309 Jeg har og høychlet før fordi min pung og taske
 Slet intet veiede men ieg i staff og aske,
 Giør pligt og poenitentz forlad min høchleri,
- 312 Du Hellig Gud og staat mig udj modgang bi,

- 76r Jeg ieg *Sybelle* har beskreffuen disse tancker,
Som under fremmet Soel Landflychtig nu omvancher,
315 Eer her en tædel løgn, gud lad min Siel da døe,
Med diuret og med *Gog* i Hælfvedis Suofuel Søe
Med denne *Prophetie* vil ieg i [Himlen] møde,
318 Iblandt Sybiller fler Gud mig af [himlen] støde
Med horen Babylon om ieg har dryppet tant,
Mit Vinde [Himlen] er, at huer et ord er sandt,
321 Bøn graad og *Litan* Vil ieg til slutning gifue,
At Gud Vil Rigens Czar fra Pawens Vranghed drifue,
Saa hand Guds kirche ey skal sette meer paa Spil
324 Men kalde uden guld og saa som Jesus Vil.